

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/diplomacy

Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Foreign Affairs for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/dyplomacja

Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Nota informacyjna nt. orzecznictwa Trybunału nr 231

Lipiec 2019 r.

Romeo Castaño p. Belgii, skarga nr 8351/17

Wyrok z 09.07.2019 r. [Druga Sekcja]

Art. 1

Jurysdykcja Państw

Jurysdykcja Belgii wynikająca z odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, która utrudniała przeprowadzenie śledztwa w sprawie zabójstwa w Hiszpanii

Art. 2

Art. 2 ust. 1

Skuteczne śledztwo

Odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania, utrudniająca przeprowadzenie śledztwa w sprawie zabójstwa w Hiszpanii, oparta na niedostatecznie uzasadnionym ryzyku złych warunków pozbawienia wolności: *naruszenie*

Fakty – W 1981 r. ojciec skarżących został zamordowany przez jednostkę komandosów należącą do organizacji terrorystycznej ETA. W 2007 r. wszyscy członkowie jednostki komandosów zostali skazani przez sądy hiszpańskie – z wyjątkiem N.J.E., która uciekła do Belgii.

W 2004 r., 2005 r. i 2015 r. hiszpański sędzia śledczy wydał europejskie nakazy aresztowania w odniesieniu do N.J.E. w celu przeprowadzenia postępowania karnego. Jednak w 2013 r. i 2016 r. wydział oskarżeń sądu belgijskiego odmówił wykonania nakazów, stwierdzając, że istnieją poważne powody, by sądzić, że ich wykonanie naruszy prawa podstawowe N.J.E. Belgijska Prokuratura Federalna złożyła kasacje od tych wyroków, ale zostały one oddalone przez Sąd Kasacyjny w 2013 r. i 2016 r.

Skarżący zarzucili, że odmowa wykonania przez władze belgijskie europejskich nakazów aresztowania w ramach systemu funkcjonującego w Unii Europejskiej (UE) uniemożliwiła władzom hiszpańskim ściganie N.J.E.

Prawo

Art. 1 (jurysdykcja *ratione loci*) [Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności]: Zarzut skarżących na podstawie art. 2 Konwencji dotyczący Belgii odnosił się do zarzucanego braku współpracy władz belgijskich z ich hiszpańskimi odpowiednikami poprzez brak podjęcia koniecznych kroków w celu umożliwienia postawienia przed sądem w Hiszpanii osoby podejrzanej o zabójstwo ojca skarżących, która zbiegła do Belgii. Skarga nie opierała się zatem na zarzucie niewypełnienia przez Belgię ewentualnego obowiązku proceduralnego przeprowadzenia własnego śledztwa w sprawie zabójstwa.

W kontekście istnienia wzajemnych zobowiązań dwóch zainteresowanych państw do współpracy w sprawach karnych w ramach procedury europejskiego nakazu aresztowania władze belgijskie zostały poinformowane o zamiarze władz hiszpańskich ścigania N.J.E. i zostały poproszone o jej zatrzymanie i wydanie.

Okoliczności te były wystarczające do stwierdzenia przez Trybunał, że na potrzeby art. 1 istniało powiązanie jurysdykcyjne między skarżącymi a Belgią w odniesieniu do zarzutu skarżących na podstawie art. 2 w jego aspekcie proceduralnym.

Rozstrzygnięcie: oddalenie zastrzeżenia wstępnego (jednogłośnie).

Art. 2 (*aspekt proceduralny*): W kontekście wykonywania europejskiego nakazu aresztowania przez państwo członkowskie UE nie należy stosować mechanizmu wzajemnego uznawania w sposób automatyczny i mechaniczny, ze szkodą dla praw podstawowych. W świetle domniemania poszanowania praw podstawowych przez państwo wydające nakaz, które leży u podstaw koncepcji wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi UE, odmowa wydania osoby powinna być uzasadniona w oparciu o szczegółową informację wskazującą na wyraźne zagrożenie dla praw podstawowych osoby, będącą w stanie obalić to domniemanie. W omawianej sprawie sądy belgijskie uzasadniły swą decyzję o niewykonaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez hiszpańskiego sędziego śledczego, powołując się na zagrożenie, że w razie wydania N.J.E. do Hiszpanii warunki jej pozbawienia wolności będą sprzeczne z art. 3 Konwencji. To może stanowić uprawnioną podstawę odmowy wykonania nakazu aresztowania, a zatem odmowy współpracy z Hiszpanią. Jednak z uwagi na fakt, że w grę wchodzi prawa strony trzeciej, stwierdzenie istnienia takiego zagrożenia musi mieć wystarczającą podstawę faktyczną.

Wydział oskarżeń oparł swą decyzję głównie na raportach międzynarodowych z 2011 r. i 2014 r. i odwołał się do kontekstu „współczesnej historii politycznej Hiszpanii”. Nie przeprowadził szczegółowego, zaktualizowanego badania sytuacji mającej miejsce w 2016 r. i nie próbował stwierdzić rzeczywistego indywidualnego ryzyka naruszenia praw konwencyjnych N.J.E. ani jakichkolwiek wad systemowych dotyczących warunków pozbawienia wolności w Hiszpanii.

W przeszłości zostały wykonane liczne europejskie nakazy aresztowania w odniesieniu do domniemanych członków ETA, a państwa wykonujące te nakazy, w tym Belgia, nie dostrzegały ryzyka naruszenia praw podstawowych osób, o których wydanie wnioskowano.

W świetle okoliczności sprawy i wchodzących w grę interesów, wykorzystując możliwość przewidzianą na podstawie prawa krajowego, władze belgijskie powinny były zwrócić się o dodatkowe informacje na temat reżimu więziennego w sprawie N.J.E., a konkretnie miejsca i warunków pozbawienia wolności, w celu zweryfikowania, czy wydanie jej pociągałoby za sobą rzeczywiste i konkretne ryzyko naruszenia Konwencji.

Kontrola dokonana przez sądy belgijskie w trakcie procedury wydania nie była zatem wystarczająco dogłębna, by Trybunał mógł uznać, że przesłanki, na których oparły one

swą odmowę wydania N.J.E., ze szkodą dla praw skarżących, miały wystarczającą podstawę faktyczną. Belgia nie wypełniła zatem swego obowiązku współpracy wynikającego z proceduralnego aspektu art. 2 i doszło do naruszenia tego postanowienia.

Stwierdzenie to nie przesądza, że Belgia jest obowiązana wydać N.J.E. władzom hiszpańskim. Do stwierdzenia przez Trybunał naruszenia art. 2 doprowadził brak wystarczających podstaw faktycznych do odmowy wydania. W żaden sposób nie zmniejsza to obowiązku władz belgijskich dokonania weryfikacji, czy w razie wydania N.J.E. władzom hiszpańskim nie będzie ona narażona na ryzyko traktowania sprzecznego z art. 3. Ogólnie rzecz biorąc, nie należy rozumieć obecnego wyroku jako zmniejszającego obowiązek państw powstrzymania się od ekstradycji osoby do państwa wnioskującego w przypadku, gdy zachodzą istotne powody, by sądzić, że w razie ekstradycji do tego państwa osoba ta będzie narażona na rzeczywiste ryzyko traktowania sprzecznego z art. 3, a zatem weryfikowania, czy nie istnieje takie ryzyko.

Rozstrzygnięcie: naruszenie (jednogłośnie).

Art. 41: 5000 euro dla każdego ze skarżących tytułem szkody niemajątkowej.

(Zobacz również *Soering p. Zjednoczonemu Królestwu*, nr 14038/88, 7 lipca 1989 r.; *Mamatkoulou i Askarov p. Turcji* [WI], nr 46827/99 i 46951/99, 4 lutego 2005 r., Nota informacyjna nr 72; *Rantsev p. Cypru i Rosji*, nr 25965/04, 7 stycznia 2010 r., Nota informacyjna nr 126; *Trabelsi p. Belgii*, nr 140/10, 4 września 2014 r., Nota informacyjna nr 177; *Avotiņš p. Łotwie* [WI], nr 17502/07, 23 maja 2016 r., Nota informacyjna nr 196; *Pirozzi p. Belgii*, nr 21055/11, 17 kwietnia 2018 r.; *Güzelyurtlu i Inni p. Cypru i Turcji* [WI], nr 36925/07, 29 stycznia 2019 r., Nota informacyjna nr 225; a także zestawienie tematyczne pt. [Orzecznictwo dotyczące Unii Europejskiej](#))

© Council of Europe/European Court of Human Rights
Niniejsze streszczenie przygotowane przez Kancelarię nie wiąże Trybunału.

Link do [Not informacyjnych nt. orzecznictwa](#)